

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Lib. III. Decretalium. In quo agitur De Rebus, quae in iudicium devenire solent, cujusmodi sunt, de vita et moribus Clericorum, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1708

§. 11. De beneficiis incompatilibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73045](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73045)

Canonicatus, duæ Parochiæ : quæ verò diversum (ut Canonicatus, & Parochia) *difformia*. Quæ ultra nomen beneficii, *speciale nomen* habent (v.g. *Decanatus, Parochiæ &c.*) dicuntur *nominata*; quæ secus innominata denique *sub eodem recto* dicuntur non solum illa, quæ sunt in eadem Ecclesia principali, sed etiam in Capella, Cæmiterio, vel ambitu contiguo Ecclesiæ; non item ea, quæ sunt ita in Capella, vel Cæmiterio contiguo Ecclesiæ principali, sed extra septa illius; sic Garcia de beneficiis p. 1. c. 5. n. 259. Horum terminorum explicationem propterea hic referre, ac apponere volui, quia sæpius in dicendis occurret illorum mentio, ut legendis constet eorum significatio.

§. 11.

De beneficiis incompatibilibus.

303 **B**eneficium *Compatibile* dicitur, quod simul cum alio beneficio retineri libere, ac licite potest; hinc illud, quod de jure cum alio licite retineri non potest, *incompatibile* vocatur. Et ideo (ut not. Vivianus cit. à n. 164.) *incompatibilitas* beneficiorum, *est concursus, (seu pluralitas) beneficiorum in una persona, à jure reprobatus*. Ex his quedam sunt simpliciter incompatibilia, quorum scilicet natura est, ut ipso jure primum, seu quod prius habetur, vacet, adepto secundo; quando autem, adepto secundo, primum non vacat ipso jure, sed tantum illicitè retinetur absque dispensatione, & ideo unum eorum à Superiore tolli potest, dicuntur *incompatibilia secundum quid*.

304 Not. autem. 1. ex duplici capite nasci *incompatibilitatem* beneficiorum; primo, quando ex jure communi consuetudine, statuto, vel fundatione, requirunt personalem residentiam continuam, & administrationem in distinctis locis; secundo, quando unum eorum sufficit ad congruam, & decentem sustentationem Beneficiarii. Ratio porro prohibendi pluralitatem beneficiorum in eadem persona sine dispensatione, sumitur ex c. *Quia in tantum*. 6. h. t. ubi Alexander III. ita loquitur: quia in tantum quorundam processit *ambitio*, ut non duas, vel tres; sed plures Ecclesias perhibeantur habere, cum *nec duabus possint debitam provisionem impendere*: per Fratres, & Coe-

piscopos nostros hoc emendari precipimus, & *de multitudine præbendarum, Canonibus inimica*, quæ *dissolutionis materiam*, & *evagationis* inducit, *certumque* continet *periculum animarum*, eorum, qui Ecclesiis deservire valeant, indigentiam volumus sublevari. Similiter in jure veteri cautum erat, ut constat ex c. *Sanctorum dist.* 70. & causa 21. q. 1. per totum. Causas porro hujus prohibitionis, *ex dict. c. 5.* enumerat Panormitanus *ibid. n. 2.* ex quibus. 1. est, propter delictum ambitionis; 2. propter impotentiam, aut difficultatem pluribus serviendi; 3. quia inducit materiam dissolutionis tam in moribus, quam in vestibus; 4. quia causa vagandi licentiam, si Ecclesiæ sint in dissitis locis. 5. quia continet periculum animarum, nisi adsit legitima causa; qua deficiente nec dispensatio quidem relevat.

Deinde in c. *ad hæc*, 13. h. t. expressè 305 dicitur, *omni rationi contrarium, ut unus Clericus, in una, vel diversis Ecclesiis, plures dignitates, vel personatus obtineat*; cum singula officia in Ecclesiis assiduitatem exigant personarum. Secundo, in c. *Præterea*, 14. eodem, de G. qui in tua, & Tolosana Ecclesia est Archidiaconus constitutus, & *in utraque Ecclesia regulariter professus*: Mandamus, inquit Pontifex, *quatenus eundem, altero, quem maluerit, Archidiaconatu, facias esse contentum*. Tertio, in c. *cum non*. 15. eodem, ibi: *cum non ignores, quoddam Ecclesia unius debeat esse Sacerdotis*; nos attendentes, non esse convenientes, *ut idem Presbyter locum habeat in duabus Ecclesiis*: mandamus, quatenus ipsum *beneficio, quod habet, facias manere contentum*; quod, si forte Archipresbyter, & Clerici alterius Ecclesiæ, in eum consenserint, eis nunc dissentientibus, cum ipsorum scandalo non debet locum in ipsa Ecclesia quærere, vel habere.

Quarto, in c. *de multa*, 28. eodem sta- 306 tuitur. 1. quod habens *personatum*, vel *beneficium curatum*, si secundo tale recipit, vacet primum; si retinere contenderit, etiam secundo privabitur. Deinde, quod is, ad quem spectat beneficii curati collatio, licite conferat *statim*, cum institutus aliud recepit: & si intra sex menses non conferat, devolvatur ad

ad alium collatio, & aliter puniatur. Tertiò, quòd in *sublimibus*, & *litteratis* personis, circa pluralitatem beneficiorum incomparabilium, solus Papa dispensat.

307 Præter allegata jura, in c. *Super eo*, 6. h. t. in 6. dicitur: *habere Personatum cum cura, & præbendam, cui annexa est paræcialis Ecclesiæ, non esse contra Concilium generale.* In c. *fitibi* 26. eod. tit. & libro: *per adeptionem secundi beneficii curati (cujus fructus alter ex causa percipit) non vacare primum.* In c. *Eum, qui*, 18. eod. tit. & libro statuitur, *eum, qui beneficium curatum, cui animarum cura imminet, vi occupat, seu se scienter injustè intrudit in eo ipso jure fore privatam beneficio, quod cum cura simili primitus obtinebat.* In c. *Licet*, 28. eodem secundo beneficio curato effectualiter adeptus, primum consimile (ejus possessore irrequisito) conferri posse; non autem ejus possessionem dari. In c. *cum singula*, 32. eod. *Religioso habente Prioratum, vel Ecclesiam curatam (si recipit secundum, sine licentia Papæ) ipso jure vacare primum; quod si statim non dimiserit, effici ineligibilem, & privari utroque.* Eadem est poena in iis, qui habebant ante hanc constitutionem, nisi intra mensem alterum elegerint, & alterum dimiserint.

308 In Clementinis constitutum est. 1. quòd, si rescribat Pontifex, & dignitatem habenti, de alia provideri mandet, dispensando, ut simul utramque retineat; *de animarum curâ autem, quæ illis vel alteri earum imminet, non faciat mentionem*: gratiam ejusmodi esse subreptitiam, & nullius momenti, etsi literis sit insertum quòd cura animarum nullatenus negligatur. Si porò mandet alicui provideri de dignitate, ad cujuscunque, vel quorumcunque dispositionem, in certa Ecclesia pertinentem, quam infra mensem duxerit acceptandam: inhibendo simul, ne interim ad collationem, vel electionem procedatur: de dignitate electivâ non posse impetranti providere, cum in concessione gratiæ (ad quam non augendam, sed exequendam inhibito sequens refertur) nulla electionis facta sit mentio; sic habetur in Clement. *si dignitatem*, 1. h. t. Secundo, quòd, si dignitates plures

Tom. III.

obtinens, *aliam similem*, vel *beneficium curatum*, sine legitima dispensatione accipiat, post habitam possessionem pacificam posterioris, sive *vetini* beneficii, dignitates priores ipso jure vacant: sicut, *si dignitatem unicam obtinenti*, alia *similis* conferretur, ejus pacificâ possessione habitâ, *prima de jure vacaret*; sic habetur Clement. *si plures* 3. eod. Tertiò, quòd, si quis juxta formam mandati Apostolici Canoniarum, & Præbendam adeptus, in eadem Ecclesia dignitatem, quàm duxerit acceptandam, expectet: Archidiaconatum inibi post vacantem, etsi certa sit ei præbenda annexa, poterit acceptare: Sed prior præbenda eo ipso vacabit, quòd servendam cum Archidiaconatu pacificè sit assécutus; ita Clement. *si juxta*, 6. eod.

Circa eandem pluralitatem beneficiorum plura statuit Joannes XXII. ut habetur in ejus Extravag. *Execrabilis h. t.* ubi circa illos, qui tempore illius constitutionis editæ, plures Dignitates, aut beneficia, etiam ex dispensatione obtinebant, statuit seqq. 1. quòd obtinentes *tunc ex dispensatione legitima* plures Dignitates, Personatus, Officia, Prioratus, aut beneficia, quæ sine dispensatione obtinere non poterant; *unum tantum ex his*, quibus cura imminet animarum, cum Dignitate, Personatu, Officio, vel beneficio curato, prætextu dispensationis possint obtinere. 2. quòd unum aliquod teneantur *intra mensem* eligere, à tempore notæ hujus constitutionis; 3. quòd cætera beneficia, sive cum cura, sive sine cura, quæ ex dispensatione obtinebant, ex tunc vacent, & coram Ordinario sub testimonio publico, intra idem tempus dimittenda sint.

Quartò, quòd prædicti, alioquin tam his, quàm aliis beneficiis, quæ virtute hujus moderationis retinere poterant, simul ipso jure sint privati, & prorsus inhabiles ad alia beneficia obtinenda; 5. quòd per hoc illis, qui plura beneficia ex dispensatione, juxta hanc moderationem, obtinent, vel aliqua expectant, & cum vacaverint, recipere, ac tum obtentis, retinere possunt, non velit derogatum: quin, si vacabunt, ea intra mensem eligant, & dimissis aliis, in formâ præscriptâ recipiant, atque retineant,

neant, poenas similes incurfuri, si contra faciant 6. quod qui plura talia beneficia simul, sine dispensatione retinent, omnia sic detenta, illo duntaxat retento, quod receperunt postremo (dummodo collatio fuerit Canonica) intra mensem itidem coram Ordinario, sub testimonio publico dimittant, alioqui etiam illo ipso beneficio, ipso jure privati, & inhabiles ad quaecunque alia futuri sint.

311 Post hæc, quoad eandem beneficiorum pluralitatem statuit, quid deinceps tenendum, ut habetur in dict. Extravag. §. *Qui vero deinceps*, circa quem casum constituit seqq. 1. ut, qui deinceps receperint dignitatem, vel Personatum, sive Officium, aut aliud beneficium curatum, si ante simile obtinebant illud (quo ipso jure, si possessionem secundi habuerint, vel per ipsos fecerit, quò minus habeant, privati sunt) coram Ordinario dimittere debeant, pari modo sub iisdem poenis: 2. Quod omnia, & singula beneficia ejusmodi vacatura, ut pramittitur, vel dimissa, Pontifex sibi, & Sedis Apostolicæ dispositioni reservet.

312 Sub hæc, declarat. 1. per *Ordinarios*, in his casibus, intelligi *Episcopos*, in quorum Diocesis sunt beneficia sic dimittenda, aut ipsi dimittentes, & Capitula Ecclesiarum Cathedralium Sede vacante: qui de beneficiis tam dimissis, quam perditis, Papam certificare studeant, quam primum commode poterunt; 2. declarat illa duntaxat beneficia Ecclesiastica, *qualitercunque nuncupata, animarum curam habere, quæ Parochias habent, in quibus animarum cura, non per Vicarios perpetuos, sed per beneficiorum Rectores, aut Ministros ipsos, vel illorum temporales Vicarios exercetur; item, quorum Ministris, ratione beneficiorum hujusmodi, competit visitare, inquirere, censuras ferre, & ab his absolvere.*

313 Ex juribus hæcenus allatis facile colligitur, quantum Ecclesia, & summi Pontifices cupiant, ac præcipiant, ne beneficiorum pluralitas in eadem persona, sine dispensatione, ullo modo sustineatur tum propter causas, quæ in quolibet c. ex allatis assignantur; tum etiam eas, quas retulimus n. 304. Quia tamen experientia constat, hodie à pluribus, & suscipi, & retineri plura ex his, quæ in citatis juribus interdicta videntur, tuentes se vel consuetudine

& praxiam receptâ, vel in sufficientiâ fructuum ad decentem sustentationem, nascentium ex uno duntaxat beneficio: ideo notandum universaliter *ub habente unum beneficium Ecclesiasticum, non posse licite, imò quandoque nec valide recipi alterum, nisi cum eo in pluralitate beneficiorum dispensetur.* Hinc, ex quo cum aliquo dispensatum est legitime in beneficiorum pluralitate, per consequens censetur dispensatus in omnibus accessoriis, & necessario connexis; *Gloss. c. Quia in tantum, V. plures.* Quare dispensatus ad plura beneficia, quæ residentiam exigunt, eo ipso censetur dispensatus in linea *non residendi in utroque*; sed tantum in altero; ita communis cum Sanchez l. 8. *Matr. D. 1. n. 19.*

Priusquam autem descendamus ad particulares in hac materia quæstiones, *not. 1. c. ad hæc*, de quo n. 305. non extendi ad casum, quo quis in eadem Ecclesia haberet dignitatem simul cum Canonatu; cum loquatur solum de *pluribus dignitatibus, vel Personatibus*; Sed nec in Concil. Trident. *sess. 24. c. 17.* prohiberi hoc, quod diximus; cum ibi solum dicatur, *ne quis in duabus Ecclesiis conscribatur*, contra aliquos Canones; deinde ut *singulis singula conferantur beneficia; & quod, si non sufficit, liceat addere aliud simplex sufficiens*, dummodo utrumque personalem residentiam non requirat. Ex qua conditione hoc ipsum intelligitur de diversis Ecclesiis, in quibus simul residere nemo potest; in eadem autem Ecclesia potest quis satisfacere pluribus beneficiis per eandem residentiam, modo non sint ex alio capite incompatibilia.

Not. 2. quando in c. *Præterea*, de quo n. 305. Guilielmo, qui in diversis Ecclesiis duas dignitates, seu Archidiaconatus obtinebat, contra id (quod jure communi permillum est, ut constat ex dictis juribus à n. 305.) Pontifex indulsit, ut ex illis, *quem mallet*, unum retineret, altero dimisso; id factum ex speciali gratia Papæ; jure enim communi, hæc optio non permittitur. Nam habenti dignitatem, vel Personatum non licet recipere simile, ex *num. 305.*

Not. 3. beneficium *Curatum* illud dicitur communiter, cui singulariter, & principaliter præficitur Clericus ad curam fori poenitent-

nientialis, necessario exercendam per se; vel per temporalem Vicarium juxta Rebuff. de nominat. q. 16. a n. 7. Flamin. de resign. l. 2. q. 1. a n. 107. & videtur insinuari Extravag. Execrabilis, de qua n. 312.

317 Not. 4. beneficium, quod habet curam jurisdictionalem etiam fori exterioris (ut Vicariatus, Officialatus, Decanatus) etiam curam habeat, ideoque *curatum* dici possit, communiter tamen nomine *beneficii curati* non intelligi, nec sufficere ad inducendam incompatibilitatem beneficiorum, de qua in presenti, ut tenent Stephan. Gratian. *discept. for. c. 133. a n. 29.* juxta dicenda *infr. ad c. Super eo. 6. h. t. in 6.* nec etiam illud, quod non est *acta curatum*, sed tantum *habitu*; ut, si populus peste, fame, bello sit sublatum, & esse desierit, & si Ecclesia remanserit, ad quam si quis promotus fuerit, non tenetur intra annum Sacerdotium suscipere, nisi populus redierit, aut redeat, ut tradit Azor p. 2. l. 6. c. 8. q. 9.

318 Not. 5. illi, quod c. *de multa*, relato n. 306. dicitur (quando quis habens beneficium *curatum*, recipit aliud *tale*, in poenam esse ipso jure illo privatum,) opponi primo c. *Quia nonnulli* 3. de Cleric. non resident. ubi talis non privatur primo; sed, secundo; deinde c. *Præterea*, ubi permittitur optio eligendi unum ex duobus: Sed *xx.* capitulum *præterea* procedere de gratia *speciali*, ut notavimus n. 315. & capitulum *de multa*, de jure communi; & per hoc tanquam posteriori, aliis contrariis derogatum esse.

319 Sed quares, an juxta decretum Tridentini *sess. 7. c. 4.* receptio secundi beneficii inducat *ipso jure* vacationem primi non solum in beneficiis *curatis*, sed etiam *aliis incompatibilibus*? ut sunt ea, quæ requirunt residentiam personalem in eorum quolibet? affirmativam sequitur Garcia, & alii apud Barbof. in *Trid. cit. n. 2.* Ratio videtur posse desumi ex Tridentino *sess. 7. c. 4.* ubi dicitur: quicumque *de cætero* plura curata, aut *aliis incompatibilia beneficia Ecclesiastica*, sive per viam unionis ad vitam, seu commendæ perpetuæ, aut alio quocunque nomine, & titulo, contra formam Sacrorum Canonum, & præsertim constitutionis Innocentii III. quæ incipit, *De multa*, recipere, ac simul retinere *presumpserit*, beneficiis ipsis, juxta

ipsius constitutionis Innocentianæ dispositionem, *ipso jure, etiam presentis Canonis vigore, privatus existat*; de quo Barbofa ibidem n. 2. incompatibilitatis hoc decretum, inquit, procedit in illis, qui *post Tridentinum* recipiunt duos *Canonicatus*. Nam, quod de incompatibilibus beneficiis dicitur in hoc decreto, intelligendum est *de omnibus beneficiis*, residentiam requirentibus, quæ aliquis post publicationem Concilii receperit, veluti *duos Canonicatus, vel Canonicatum cum Parochiali*.

xx. affirmativam mihi videri probabiliorē negante, quam sequitur Navarrus, Sayrus cum P. Wagnereck in c. *de multa* §. *Nota* 3. quia, licet eam non inducat, in quantum innovat, & se refert ad c. *de multa* (hoc enim expressè loquitur solum de beneficiis *curatis*) inducit tamen, vi eorum verborum (quicumque de cætero *plura curata, aut aliis incompatibilia*) contra formam Sacrorum Canonum, & præsertim constitutionis Innocentianæ recipere, ac retinere præsumperit, *beneficiis ipsis ipso jure* privetur.

Ex his enim verbis constat, Tridentinum, etiam *presentis Canonis vigore* loqui etiam de beneficiis *non modo curatis, sed etiam non curatis*, & quidem indefinite, quin decretum restringat ad beneficia solum *qualificata*, etiam non curata. Et quamvis aliqui negent, particulam *præsertim* esse implicativam, seu inclusivam, de quibus antè loquebatur textus; si quis tamen rectè consideret ipsum decretum, particula *præsertim*, solum denotat, easdem poenas privationis ipso jure inductas intelligi *non tantum, de beneficiis, aliis incompatibilibus* juxta Sacros Canones; *sed præsertim*, seu præcipuè, *etiam de illis*, de quibus agit Innocentius in c. *de multa*, non modò quoad *substantiam*, sed etiam *modum*, nimirum, ut secundo recepto, ipso jure vacet *primum*; & si nihilominus utrumque retinere præsumperint, ipso jure careat, *utroque*.

Not. 6. quando dicitur, beneficium *320 primum* vacare, ubi quis recipit aliud, *receptionem* debere accipi. 1. si habito primo, *ex quo percipit fructus*, recipiat *secundum*; ratio sumitur ex c. *Super eo*, de quo n. 307. Deinde accipiendum,

de receptione non solum, in quantum importat beneficii collationem & acceptationem; sed etiam, possessionem pacificam, eamque non sterilem, sed frugiferam, seu cum perceptione fructuum, saltem ex majori parte. Cum enim versemur in dispositione poenali, receptio sumenda est strictè, nimirum cum effectu; ita Flaminius de Resign. benefic. l. 3. q. 1. à n. 129. quod etiam constat ex c. licet 28. h. t. in 6.

321 Not. 7. si quis habens beneficium curatum, recipiat itidem secundum, etiam curatum, eum, qui huic primum contulit, statim posse illud alteri conferre, per c. de Multa, ibi: is quoque, ad quem prioris spectat donatio (seu collatio) illud post receptionem alterius liberè conferat, cui merito viderit conferendum; cum facta receptione secundi, primum ipso jure vacet. ex n. 318.

Not. 8. si ejusmodi Collator, dictum beneficium ultra sex menses conferre distulerit, collationem ejus devolvi ad Superiorem; & ductum Collatorem puniri, sic, ut tantum in utilitatem Ecclesie, cujus est illud beneficium, de suo teneatur persolvere, quantum à tempore vacationis dicti beneficii constiterit, esse perceptum; ita Clarus textus c. de Multa.

322 Not. 9. quæ diximus ex c. de multa quoad receptionem secundi beneficii curati, etiam procedere de receptione secunde Dignitatis, vel Personatus, licet non habeat annexam curam animarum; constat ex textu, ibi: hoc idem de Personatibus esse decernimus observandum, attendentes, ut nullus in eadem Ecclesia plures Dignitates, aut Personatus habere presumat, etiam si, &c.

Not. 10. cum Pontifici supplicatur pro dispensatione in pluralitate beneficiorum, ceteroquin incompatibilium, qualitatem Nobilitatis recipi à Pontifice, tanquam sufficientem causam concedendi dispensandi; quod à fortiori procedit si conjuncta sit cum doctrina; quamvis etiam sola doctrina sufficiat, sine Nobilitate; const. ex c. de multa, ibi: circa sublimes tamen, & literatas personas, quæ majoribus sunt beneficiis honorandæ, cum ratio postulaverit, per Sedem Apostolicam poterit dispensari, ut notavimus n. 306.

323 Not. 11. quod, si quis habens benefi-

cium curatum sine dispensatione recipiat secundum (idem est de Dignitatibus, & Personatibus, ex dict.) & utrumque retinere contenderit, non tantum ipso jure omitat primum, ut alteri conferri possit; sed etiam spoliandus sit secundo, non tantum vi c. de multa, ibi: etiam alio spoliatur; sed etiam vi Tridentini, licet secundum non sit beneficium qualificatum, incompatible tamen cum primo; constat hac secunda pars de Tridentino, ex n. 319.

Not. 12. per c. de multa, providentiæ, seu constitutioni factæ in CC. Lateranensi, ut nullus diversas dignitates Ecclesiasticas, vel plures Ecclesias Parochiales reciperet contra Sacrorum Canonum instituta sub poena acceptum omittendi, non esse derogatum, nisi in hoc, quod nunc ipso jure omittatur primum, seu prius habitum; adeoque poenam à Lateranensi decretam in eum, qui habenti dignitatem, vel Ecclesiam Parochialem confert alteram, qua largiens (scilicet) secundam, largiendi potestate privetur, adhuc perstare.

Not. 13. quando in c. Super eo (de quo 324 n. 307.) dicitur, non esse contra Concilium generale (de quo priori numero) habere Personatum cum cura; vel præbendam cum Parochia, intelligendum, quando illi cura, vel Parochialis Ecclesia annexa est; sic Rebuffus in praxi beneficiorum, tit. Forma, & declaratio novæ provisionis. V. cum annexis; nam habens dignitatem, vel etiam Canonicatum, cui annexa est Parochia, in hac non tenetur; & in illo, potest residere per c. Extirpanda. §. qui verò. h. t. Ex quo vides, constitutioni de multa, hic non esse locum; per gloss. in c. Super eo, quo fit, quod ratione unionis ab uno possint obtineri plura beneficia, ceteroquin incompatibilia; sic Flamin. cit. l. 3. q. 1. n. 119. Gonzalez ad 8. regul. Cancell. gloss. 5. §. 2. n. 21. V. tamen decretum Tridentini, de quo à n. 319.

Not. 14. quando in c. si tibi. 26. h. t. in 6. dicitur, primum beneficium curatum non vacare ex receptione secundi, quando fructus primi alius ex causa percipit, communiter deduci à Doctoribus, quod beneficium non dicatur obtinere, qui ex eo fructus percipere nequit, quamdiu scilicet percipit alius; quo fit, requiri, quod habeat cum effectu, nimirum fructuum

Etum perceptione, (sic gloss. V. vacare) saltem majoris partis.

325 Not. 15. ut vacatio *primi* beneficii, per *secundi* receptionem inducatur, non sufficere receptionem cum possessione, nisi hæc sit *pacifica* tam *de facto*, quam *de jure*; adeoque absque controversia juris, & facti; tam *judicialis*, quam *extrajudicialis*; sic Mascardus *de probat. conclus.* 183. Flamin. l. 3. q. 1. n. 129. Azor. p. 2. l. 7. c. 16. q. 9. & alii, quia dispositio hæc, inducens eam vocationem, est poenalis, consequenter interpretationis strictæ.

326 Not. 16. quamvis in casu, quo *primum* beneficium ipso jure vacat per adeptionem *secundi*, illud ab Ordinario possit alteri conferri, etiam non vocato priore Possessore; huic tamen secundo non posse dari corporalem possessionem illius beneficii, non vocato priore curato, ut dicitur in c. *Licet Episcopus* de quo egimus n. 307. quia illi adhuc posset competere jus retinendi, ne privetur possessione inauditus; sic Gonzalez *cit. gloss.* 15. §. 1. n. 39. Sanchez in Dialog. l. 2. c. 26. n. 12. Nullus enim sine citatione, & actu judiciali à sua possessione amovendus est; sic Flaminus. l. 11. q. 10. n. 10. & alii. Si dicas, quòd plurimum beneficiorum incompatibilium *retentioni resistit* jus commune, ut constat ex dict. & in tali casu *assistit Episcopo*, ad quem spectat collatio beneficiorum vacantium; ergo non tantum conferri, sed etiam in possessionem tradi poterit alteri, non vocato priore Possessore beneficii vacantis per adeptionem primi. Ant. 1. pars constat ex dict. c. *de multa*; secunda verò ex c. *frequentius* 3. *de Institut.* nam beneficiorum vacantium institutio de jure pertinet ad Episcopum, ac jus Officialium ejus; consequenter & investitura, seu possessionis traditio sine respectu ad eos, qui prius habuerunt. 12. illam *resistentiam*, & *assistentiam* juris, non esse circa idem, seu in iisdem terminis. Nam beneficio, habenti unum beneficium resistit quoad adeptionem, & retentionem primi; Episcopo autem, ut beneficium exinde vacans liberè conferat, non tamen, ut eum non vocatum possessione dejiciat, alteri eandem conferendo.

327 Not. 17. inter constitutionem c. *de multa*, & eam, quam retulimus n. 309.

in Extravag. *Execrabilis*, plura esse, in quibus posterior severus procedit illa. Nam. 1. vi illius c. solum, non licet recipere secundum beneficium qualificatum simile priori, v.g. habito uno curato, aliud simile curatum; unde vi ejus non erat prohibitum, habità dignitate, recipere aliud curatum *sine dignitate*, nisi alio titulo foret incompatible: per dict. autem Extravag. neque hoc tunc permissum esse, nisi intuitu dispensationis habitæ super pluribus beneficiis retinendis; etsi *deinceps*, & *in futurum*, illud non prohibeat, nec dispensationis mentionem faciat. Secundo, capitulum *de multa* solum inducit privationem *primi* beneficii post adeptionem *secundi*, similis priori; & si *utrumque* retineat, etiam *secundi*: Extravagans autem ista, illi poenæ superaddit alteram, *ut talis reddatur inhabilis ad quæcumque similia habenda*. Tertio, per istam Extravag. omnia beneficia, per transgressionem dictæ constitutionis vacatura, vel dimissa, *reservantur* Pontifici; de quo nihil dicitur in c. *de multa*; & quamvis, ut volunt aliqui, hæc reservatio jam sit *antiquata*; contrarium tamen habetur ex 1. Regula Cancellariæ (quam singuli Pontifices, de novo creati, innovant) per quam *reservantur* omnia beneficia, quæ per constitutionem, seu Extravag. *Execrabilis*, vacant, aut *vacare* contrigerit.

Ex dict. sequitur. 1. duos Episcopatus, 328 duas Abbantias, duas Parochias, duas Vicarias perpetuas, & reliqua beneficia curata esse simpliciter incompatibilia; eum exigant residentiam formalem veram c. *de multa*. 28. h. t. & ubi quis illud secundum cum primo retinere contenderit, etiam secundo spoliandum esse, ut ibidem dicitur in textu, & hæc poena innovata est per Trid. *sess.* 7. *de reform.* c. 4. ubi sermo est *de omnibus beneficiis incompatilibus*, id quod etiam tenet Barbosa in c. *de multa*, n. 7.

Sequitur 2. duas Dignitates, vel duos Personatus in eadem, vel diversis Ecclesiis, esse incompatibiles de jure c. *Ad hæc* 13. h. t. non tamen simpliciter, ut colligitur ex c. *præterea*. 14. *eod.* ubi dicitur, quòd habens duas Dignitates, unâ reventâ, alteram dimittere compellatur; non autem, quòd alterâ ipso jure privatus sit. Sed hoc ibi dicitur secundum primum tempus ante

ante Concilium Lateran. sub Alexandro III. ut not. Barboſa *inc. præterea. 14. h. t.* Nam poſtea ſub Innoc. III. (ut conſtat ex *c. de multa 28. h. t.*) ſtatutum eſt, ut ſi habens beneficium curatum, Perſonatum, vel dignitatem pacificâ poſſeſſione, recipiat ſecundum ſimile, ipſo jure vacet primum; quare iſta ſunt ſimpliciter incompatibilia.

329 Sequitur 3. quæ diximus de incompatibilitate *in beneficiis curatis*, intelligi. 1. de illis, *non ſolo habitu, ſed actu, curatis*. Quare beneficium curatum *ſolum habitu*, eſt ſimpliciter compatibile cum alio Curato in habitu, & actu; vel etiam cum Canonicatu, perſonalem reſidentiam exigente; ſic Barboſa in *c. demultan. 5.* Secundò, ſi unum ab altero non dependeat; ſecùs, ſi unum alteri ſit unitum *c. 54. Dudum*, de Elect. ibi: *niſi una penderet ex altera*; tertio ſi utrumque ſit *in titulum*; nam ſi habeat unum, *in titulum*; alterum, *in commendam*, volunt hunc caſum ibi non comprehendi; ſed hanc limitationem, quam etiam tenet Pirhing hic *n. 130.* (ſpectato decreto Tridentini *ſeſſ. 7. de reform. c. 4.*) aliqui non admittunt, eſto vera ſit de rigore juris, ut videri poteſt apud Barboſam *in cit. de multa n. 6. & 7.*

Sequitur 4. habentem plures dignitates ſine diſpenſatione, eſſe ineligibilem ad beneficium *c. Cum jam Dudum. 8. h. t.* eſt nihilominus eligatur, *cenſeri intruſum*, hoc eſt, ingreſſum abſque jure. Nam *intruſus* ille dicitur, qui ſine authoritate ejus, cujus eſt beneficium, ſe in illud intromittit, vel abſque jure, vel abſque Canonico titulo, vel per vim, & propriam authoritatem; Azor. *p. 2. l. 7. c. ult. q. 10.* & hoc ipſum ſtatuitur in talem, ſi poſt intruſionem, ante confirmationem, in eo beneficium miniſtret, vel poſt caſſatam etiam confirmationem.

330 Sequitur 5. duos Canonicatus, vel beneficia uniformia, ſub eodem teſto, eſſe ſimpliciter incompatibilia. Cum enim habeant idem officium, & onus; ac ad eundem finem eo tempore inſtituta ſint, non poteſt unus utrique ſatisfacere; Piaſcius in praxi Episcoporum *p. 2. c. 5. n. 73.*

Sequitur 6. duo beneficia uniformia, ſed non ſub eodem teſto, ſeu in diverſis Eccleſiis, ſi non ſint qualificata, eſſe incompatibilia ſolum ſecundum quid. Ratio

eſt, quia ſic unum non impedit ſimpliciter alterum *c. de multa 5. hoc idem*, modo non exigant ambo perſonalem reſidentiam.

Sequitur 7. duo beneficia, etiam ſimplicia, eſſe ſimpliciter incompatibilia, quando ambo exigunt perſonalem reſidentiam; quia ſic non poteſt utrique ſatisfacere. Unde, quamvis de rigore juris poſſit quis ſine diſpenſatione obtinere duo beneficia etiam curata, unum per ſe, alterum acceſſoriè. *c. Super eo de præbend. in 6. junctâ gl. ſin.* hoc tamen non extenditur ad duos Canonicatus ſub eodem teſto, unum *per ſe*, alterum *acceſſoriè*, propter *Clem. ult. h. t.* contrariâ conſuetudine non obſtante *c. 1. de Conſuetudine in 6.*

Sequitur 8. quòd quis de rigore juris communis ſine diſpenſatione licitè retineat Archidiaconatum, qui ſimul habet curam animarum, cum alio beneficio Parochiali acceſſoriè unito; ſic Pirhing. *h. t. n. 133. dixi de rigore juris communis*, propter dicta *n. 319.* ex Tridentino. Duo autem beneficia ratione reſidentie compatibile, quorum neutrum ſeorſim ſufficit ad decentem Beneficiati, ſuſtentionem, poſſe ſimul obtineri, aperte colligitur ex *Trid. ſeſſ. 24. de reform. c. 17.*

Sequitur 9. ubi eſt conſuetudo, licitè retineri duas Capellanas in eadem Eccleſia cum onere Sacrorum diverſis temporibus, & in diverſis Altaribus celebrandorum, quando neutra ſeorſim ſufficit ad decentem ſuſtentionem; quia ſic nullam habent incompatibilitatem, & forent difformia; cum habeant diſtincta onera: hinc nota, Parochum alicujus Eccleſie, poſſe, præter ſuum beneficium curatum, retinere licitè talem Capellaniam in eadem Eccleſia, modò neutrum ſeorſim ſufficiat ſuſtentioni decenti; Navarrus *l. 3. Conſil. 16. n. 1.* & quamvis beneficia plura etiam incompatibilia poſſint ratione unionis obtineri, *c. ſuper eo. 6. de præbend. in 6.* (Unde in his *c. de multa* non habet locum, per Barboſam *ibidem n. 7.*) videtur tamen aliud hodie jure *Trid.* de quo *n. 319.*

Sequitur 10. beneficia, etiam ſimplicia, quorum primum ſufficit congruæ ſuſtentioni, eſſe incompatibilia, ſed ſecundum quid; ſic Abbas in *c. Cum jam dudum. &c. Extirpandæ*, de præbend. item *c. Conquerente. de Cleric. non reſident.*

dent. Trid. sess. 24. de reform. c. 17. ibi: *Vnum tantum beneficium Ecclesiasticum singulis conferatur, quod quidem, si ad vitam ejus, cui conferatur, honestè sustentandam non sufficiat, licet nihilominus aliud beneficium simplex sufficiens, dummodo personalem residentiam non requirat, eidem conferri: & hoc decretum obtinet in omnibus personis, etiam Cardinalibus, & in omnibus beneficiis tam secularibus quàm Regularibus quibuscunque, etiam commendatis, cujuscunque tituli, aut qualitatis, ut constat ex ipsismet verbis decreti; intellige, si requirant personalem residentiam, vel unum sine altero sufficiat: & quamvis aliqui apud Barbosam cit. n. 3. existiment, prædictam dispositionem Concilii non habere locum in beneficiis, quæ sunt de jure Patronatus, contrarium tamen multò probabilius est, ut liquet ex illis CC. verbis: *in quibuscunque beneficiis, cujuscunque tituli, aut qualitatis, excipe, nisi cautum sit in ipsa fundatione, ut simul cum aliis retinere possit.**

334 Sequitur 11. nullà consuetudine, etiam immemorabili, vel juratà induci posse, ut quis sine Papæ dispensatione, licitè obtineat, duo vel plura beneficia simpliciter incompatibilia c. 1. de consuetudine in 6. hoc intellige, quando exigunt jure divino residentiam personalem, si enim tantum jure humano, & neutrum sufficiat ad congruam, ex justa causâ induci potest consuetudo contraria, ut sine dispensatione liceat obtinere duo simplicia V. Azor p. 2. l. 6. c. 11. q. 6.

Textus dicti c. 1. Clarus est; sic enim loquitur Bonifacius VIII. *Consuetudinem, quam in vestra Ecclesia servatam asseritis tanto tempore, quod in contrarium memoria non existit, videlicet, quod ipsius Ecclesie Canonici duos Personatus, aut duas dignitates, vel Præposituras, seu administrationes, aut duo officia, vel eorum alterum cum reliquo simul & præbendam possint in ea licitè, absque dispensatione Sedis Apostolicæ, obtinere, corruptelam (cum sacris sit inimica Canonibus, & de ambitionis radice processerit) merito reputantes: eam Auctoritate Apostolica reprobamus, eosque ad ipsius observantiam, etiam si juramento firmata extiterit (cum juramentum iniquitatis*

Tom. III.

vinculum non existat) decernimus non teneri: Statuentes, ut, cum unum officium vix digne valeat aliquis adimplere) nulli liceat de cætero, nisi unicum Personatum, vel dignitatem, aut Præposituram, seu administrationem, vel officium perpetuum, quocunque nomine censeantur, cum præbenda in simul, absq; dispensatione dictæ Sedis in eadem Ecclesia obtinere: vel jam obtenta tenere; quòd, si à quoquã secus præsumptum fuerit, sit omnino.

Ex hoc colliges, validam esse alicujus Ecclesie consuetudinem, aut statum (sicuti Episcopi dispensationem,) ut unus in Ecclesia eadem, cum canonicali præbenda, dignitatem, Personatum, aut officium obtineat, v. g. ut idem sit Præpositus, & Canonicus; ita Gail hic Ver. *nisi unicum*: & deducitur ex c. *Eam* & 7. de Rescript. ubi Archidiaconus erat etiam Canonicus, & ex hoc c. per sensum contrarium: Cum enim Papa dicat, *duas dignitates, vel officia, à Canonico in eadem Ecclesia obtineri non posse, absque Papali dispensatione*; satis iudicat, unam dignitatem, vel unum officium, cum Canonicali præbenda, absque Papæ dispensatione haberi posse; videlicet vigore consuetudinis, aut statuti, vel dispensationis Episcopalis, prout etiam tradidit. *Gl. in Clem. ult. in fine.* post Innoc. dicens: quòd in duabus Canonici ejusdem Ecclesie non possit Episcopus dispensare, licet dispensare possit in Canonico, Personatu, vel Officio habendo unum eorum simul cum præbenda, juxta dicta.

Colliges 2. quòd in eadem Ecclesia, absque Papali dispensatione, non possit quis esse *triplex* vel etiam *duplex* in beneficiis *uniformibus*, v. g. habere duos Canonatus in eadem Ecclesia, & ne quidem per modum connexionis, uti DD. notant, ex c. *litteras* 9. de præbend. sic gloss. *fin. in dict. c. 1. de consuetudine in 6.* & ideo Sacri Canonones magis abhorrent à duobus beneficiis *uniformibus* in eadem Ecclesia, quàm à duobus curatis in Ecclesiis diversis, uti colligitur ex c. *super eo* 6. de præb. in 6.

Præter dicta, quæres, 1. an liceat obtinere, ac retinere simul duas Capellanas in eadem Ecclesia, sed in diversis Altaribus? Casus esse potest, si in uno Altari constituta sit Capellania cum onere duorum sacrorum per septimanam; in alio altera, cum onere trium sacrorum quod hebdomadis in eadem Ecclesia,

L

dilin-

distinctis temporibus. R. probabiliter affirmari cum Pirhing *cit. n. 138.* ubi talis consuetudo recepta est; modò neutra sufficiat ad sustentationem, quia sic nihil est, quod faciat incompatibilitatem, & cum habeant diversa onera, censentur beneficia *difformia*, de quibus à n. 302. Ex hoc deducitur, quòd etiam Rector, seu Parochus alicujus Ecclesiæ, præter suum beneficium Parochiale, seu curatum, simul retinere potest talem Capellaniam in eadem Ecclesia existentem; Sic Navarrus *l. 3. Consil. 16. n. 1. Consil. 22. n. 2.* addens, quòd, *vi consuetudinis immemoralis*, possint quis etiam duas tales Capellanas in eadem Ecclesia retinere, una cum dignitate, vel officio modò dignitas, vel officium insufficientes sit ad honestam sustentationem.

337 Si autem quæras, 2. an liceat retinere simul plura beneficia simplicia, non exigentia residentiam personalem? licet unum eorum sufficiat ad honestam sustentationem? affirmativam sequuntur Innocentius, & Rebuff. apud Pirhing. *n. 139.* sed negativa est verior spectato jure communi. Nam habentes plura beneficia, non necessaria ad vitæ sustentationem, sibi usurpant; & appropriant stipendia plurimum, occupant locum Clericorum pauperum instituendorum in illis beneficiis &c. sic Abbas in *c. cum jam dudum n. 8.* & in *c. extirpandæ, §. qui verò, de præbend.* & probari potest ex *c. conquærente, de Cleric. non resid. ac Trid. sess. 24. de ref. c. 17.*

§. 12.

De vacatione prioris beneficii per adaptionem secundi.

338 Ante resolutionem notandum, quatuor fuisse tempora prius, quàm foret Concilium Tridentinum in quibus de beneficiorum pluralitate, concurrentiam in eadem persona, actum est. Primum tempus erat ante CC. Lateranense sub Alexandro III. Secundum, tempus CC. Lateran. sub eodem Alexandro III. Tertium, tempus CC. Lateran. sub Innocentio III. Quartum tempus Constitutionis Extravag. Joannis 22. incipientis: *Execrabilis.* In primo tempore, *obtinens plura beneficia incompatibilia*, non perdebat ipso jure primum, adaptionem secundi, nec ipso facto privabatur primo, si præsumere retinere secundum, sed in hoc casu dabatur ei optio,

unum retinendi, quod mallet, altero dimisso, ut constat ex *c. referente 7. de præbend. & consentit c. præterea 14. eod.* hæc constitutio, seu dispositio loquitur generaliter de Ecclesiis. Unde Pirhing *de præbend. n. 146.* docet, illam adhuc hodie locum habere posse in Ecclesiis, seu beneficiis non curatis v. g. duobus Canonicatibus, vel uno curato, & altero simplici; residentiam requirente, consequenter, cum utrumque retineri non possit, liberum manere beneficiato, unum, quod maluerit, retinere, dimisso altero, quia quoad hoc illi dispositioni per jura posteriora nihil est derogatum, quod videtur etiam procedere in casu, quo quis *simul*, ut non successivè, provivus est unâ dignitate, & una Parochiâ.

In secundo tempore nullus poterat recipere diversas dignitates Ecclesiasticas, nec plures Ecclesias Parochiales, secus per sententiam, seu officium Judicis privandus erat secundâ dignitate, vel Parochiâ; & conferens, potestate conferendi pro illâ vice privabatur, ex *c. quia nonnulli de Cleric. non resid.* Et nota, quòd hæc constitutio sit posterior illâ, quæ habetur in *c. referente*: in tertio tempore statutum fuit, ut, si obtinens aliquod beneficium Curatum, recipiat alterum etiam Curatum actu, *prius optento*, ipso jure sit privatus, & si hoc secundum cum priore retinere contendat, etiam secundo privetur, ut dicitur *c. de multa 26. de præbend.* intellige, si utrumque retineat usque ad litem contestationem; Ita Pirhing *n. 150. §. not. 3.* Deinde in eodem *c.* additur, quòd de curatis beneficiis dictum est, similiter observandum esse de Personatibus, & dignitatibus, *maximè* in eadem Ecclesia, etiam si curam animarum non haberent, quamvis circa personas sublimes (intellige *illustres*, aut *nobiles*) & *litteratas*, quæ majoribus officiis sunt honorandæ, ex justa causâ per Papam dispensari possit.

Not. autem hic specificè agi de pluribus beneficiis Curatis, Personatibus, & dignitatibus; unde jure communi habens curatum, & recipiens aliud non curatum, non amittit ipso jure primum, licet secundum cum illo foret incompatibile, quia, in *c. de multa*, non est sermo *generalis* de quibuscunque incompatilibus, licet jure